



TALE VIBHAG SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

D.G.TATKARE ARTS & COMMERCE COLLEGE, TALA

Tal. Tala, Dist. - Raigad - 402 111

QUESTION PAPER

CLASS-M.A	SEM-III	YEAR- 2023
Subject	Political Science - 2022-2023	

SR.NO.	SUBJECT	SUBJECT CODE
1	Political Science: Social and Political Thought of Mahatma Gandhi	99274
2	Political Science: Foreign Policy of India	99366
3	Political Science: Social and Political Thought in Maharashtra	99456
4	Political Science: State Politics in India	99170

(Time: 2 Hours)

[Total Marks: 60]

- N.B. 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1. Highlight the influence of teachings of various religions on Mahatma Gandhi. 20

OR

Discuss in detail Mahatma Gandhi's concept of 'Sarvodaya'.

Q.2. Explain the views of Mahatma Gandhi on caste, untouchability, and women. 20

OR

Elaborate on the thoughts of Mahatma Gandhi about religion and politics.

Q.3. Explain the nature of global anti-apartheid movement. 20

OR

Discuss in detail Mahatma Gandhi's views on democracy.

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: २ तास)

(गुण: ६०)

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवतात.

प्रश्न १. महात्मा गांधी यांच्या जडण घडणीवर विविध धर्मांच्या शिकवणीचा पडलेला प्रभाव अधोरेखित करा. 20

किंवा

महात्मा गांधींच्या 'सर्वोदय' या संकल्पनेची विस्तृत चर्चा करा.

प्रश्न २. जात, अस्पृश्यता व स्त्रियांसंबंधी महात्मा गांधींचे विचार स्पष्ट करा. 20

किंवा

महात्मा गांधींचे धर्म व राजकारण यावरील विचारांचे विवेचन करा.

प्रश्न ३. जागतिक वर्णभेद विरोधी चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा. 20

किंवा

महात्मा गांधी यांच्या लोकशाही विषयीच्या विचारांची सविस्तर चर्चा करा.

(Time: 2 Hours)

[Total Marks: 60]

- N.B.** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1. Analyze India's foreign policy in post-Nehru period. **20**

OR

Explain the nature of India's foreign policy in the era of Globalization.

Q.2. Explain the role of the executives in the formulation of foreign policy. **20**

OR

Explain the concept of national security and state the challenges to national security in India.

Q.3. Write a detail note on the concept of 'Soft Power' in India's foreign policy. **20**

OR

Write a detail note on energy security and maritime security in India's foreign policy.

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: २ तास)

(गुण: ६०)



सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवतात.

प्रश्न १. नेहरूत्तर कालखंडातील भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे विश्लेषण करा. 20

किंवा

जागतिकीकरणाच्या कालखंडातील भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न २. परराष्ट्र धोरणाच्या निर्मितीतील कार्यकारी मंडळाची भूमिका स्पष्ट करा. 20

किंवा

राष्ट्रीय सुरक्षेची संकल्पना स्पष्ट करून भारतातील राष्ट्रीय सुरक्षेस असणारी आव्हाने सांगा.

प्रश्न ३. भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील 'सॉफ्ट पॉवर' या संकल्पनेवर सखोल टीप लिहा. 20

किंवा

भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील उर्जा सुरक्षा व सागरी सुरक्षेवर सखोल टीप लिहा.



Time - 2 Hours

Marks - 60

- N. B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q. No. 1: State the views of Dr. Babasaheb Ambedkar on caste system. (20)

OR

Evaluate Com. Sharad Patil's views on caste system.

Q. No. 2: Explain Hamid Dalwai's views on religion. (20)

OR

Explain Sharad Joshi's thoughts and contribution on farmers issues.

Q. No. 3: Write Dr. Dange's contribution to working class struggle. (20)

OR

Review the thoughts and work of Baba Adhaav.

वेळ - 2 तास

गुण - 60

सूचना - 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1 ला : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जातिसंस्था विषयक विचारांची मांडणी करा. (20)

किंवा

कॉ. शरद पाटील यांच्या जातिसंस्था विषयक विचारांचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 2 रा: हमीद दलवाई यांच्या धर्म विषयक विचारांचे स्पष्टीकरण करा. (20)

किंवा

शरद जोशी यांच्या शेतकरी प्रश्नाविषयीचे विचार व योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3 रा: डॉ. डांगे यांचे कामगार वर्ग लढ्यातील योगदान लिहा. (20)

किंवा

बाबा आढाव यांच्या विचार व कार्याचा आढावा घ्या.



Time: 2 hours

Marks: 60

- N.B 1) All questions are compulsory
2) Figures to the right indicate marks

- Q.1 Give a distinction between the new social movement and the old social movement 20
नवीन सामाजिक चळवळ आणि जुनी सामाजिक चळवळ यांतील फरक स्पष्ट करा
OR
Examine the nature of adivasi movement in India 20
भारतातील आदिवासींच्या चळवळीच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा
- Q.2 Explain the movement of industrial workers in detail 20
औद्योगिक क्षेत्रातील कामगारांची चळवळ संविस्तरपणे विशद करा
OR
What has been the significance of the women's movement in India? 20
भारतातील स्त्रीवादी चळवळीचे महत्व काय महत्व आहे
- Q.3 State the causes for the rise of farmers movement in India 20
भारतातील शेतकऱ्यांच्या चळवळीच्या उदयाची कारणे कोणती आहेत
OR
Evaluate the significance of Dalit movement in India 20
भारतातील दलित चळवळीचे महत्व द्या



[Time: 2 Hours]

[Marks: 60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:** 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 1. Explain the reorganization of states in post-independence India. 20
स्वातंत्र्योत्तर भारतातील राज्यांची पुनर्रचना सोदाहरण स्पष्ट करा.

OR

2. Comment on the origin and development of the Indian Federalism. 20
भारतीय संघराज्याच्या उगम आणि विकास यावर भाष्य करा.

Q.2 1. Write a detailed essay on politics of sub-regionalism. 20
उप-प्रादेशिकता वादाचे राजकारण यावर सविस्तर निबंध लिहा.

OR

2. Explain the impact of coalition politics on national politics. 20
युतीच्या राजकारणाचे राष्ट्रीय राजकारणावर झालेले परिणाम स्पष्ट करा.

Q.3 1. Explain the socio-economic factors influencing Indian politics. 20
भारतीय राजकारणाला प्रभावित करणारे सामाजिक-आर्थिक घटक स्पष्ट करा.

OR

Explain with examples the inter-state disputes between different states with respect to Indian state politics.
भारतीय राज्यांच्या राजकारणासंदर्भात विविध राज्यांमधील अंतरराज्यीय वाद उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
